

2015

ÅRSRAPPORT

SPAREBANKEN SØR
BOLIGKREDITT AS

Innhold

3	Styrets beretning
6	Resultatregnskap
7	Utvidet resultatregnskap
8	Balanse
9	Kontantstrømoppstilling
10	Egenkapitaloppstilling
11	Noter
30	Erklæring fra styret og daglig leder
31	Revisjonsberetning
33	Kontrollkomiteens årsmelding

Styrets beretning

VIRKSOMHET

Sparebanken Sør Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Sør, og selskapets virksomhet drives fra Kristiansand. Selskapet har konsesjon fra Finanstilsynet som kredittforetak med rett til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Sparebanken Sør Boligkreditt AS er en del av Sparebanken Sør sin langsiktige finansieringsstrategi, hvor boligkredittforetakets hovedmålsetting er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Samtlige aksjer eies av Sparebanken Sør og regnskapet er konsolidert inn i konsernregnskapet til Sparebanken Sør. Virksomheten i Sparebanken Sør Boligkreditt AS er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Det er oppnevnt egen gransker for boligkredittforetaket, som ivaretar kvartalsvis analyse av selskapets sikkerhetsmasse.

Sikkerhetsmassen består av pantesikrede boliglån som er innvilget av Sparebanken Sør og senere overtatt av Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Den pantesikrede boliglånsmassen oppfyller myndighetspålagte krav og styrevedtatte retningslinjer for lån som kan inngå i selskapets sikkerhetsmasse. Et hovedkrav er at utestående lånesaldo på hvert enkelt boliglån som overtas av selskapet, ikke skal overstige 75 % av panteobjektets markedsverdi.

Ved utgangen av 2015 hadde selskapet overtatt en boliglånportefølje på kr 25 692 mill. kroner fra Sparebanken Sør, hvorav 25 595 mill. kroner inngikk i selskapets sikkerhetsmasse. Sparebanken Sør Boligkreditt AS hadde utstedt obligasjoner med fortrinnsrett pålydende 21 922 mill. kroner.

Det ble i tredje kvartal etablert et EMTCN (European Medium Term Covered Note) program med en ramme på Euro 4 000 mill. for Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Programmet gir selskapet muligheten til å diversifisere finansieringen ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett utenfor det norske obligasjonsmarkedet.

RESULTAT- OG BALANSEUTVIKLING

Regnskapet for 2015 i Sparebanken Sør Boligkreditt AS viste et resultat etter skatt på 241,6 mill. kroner, mot 254,1 mill. kroner i 2014.

Selskapet hadde netto renteinntekter på 381,0 mill. kroner, mot 425,8 mill. kroner i 2014. Netto renteinntekter har hovedsakelig falt som følge av press på utlånsmarginer.

Netto inntekter fra finansielle instrumenter utgjorde 5,0 mill. kroner i 2015, mot minus 35,3 mill. kroner i 2014. Resultateffektene i 2015 og 2014 gjelder i all hovedsak gevinst og tap ved tilbakekjøp av utstedte obligasjoner.

Driftskostnadene utgjorde 50,0 mill. kroner, mot 37,4 mill. kroner i 2014.

Samlede eiendeler pr. 31.12.2015 utgjorde 25 991 mill. kroner, hvorav netto utlån til kunder beløp seg til 25 686 mill. kroner. På samme tidspunkt i 2014 var tilsvarende tall henholdsvis 20 547 mill. kroner og 20 079 mill. kroner.

Utlånsporteføljen var pr. 31.12.2015 finansiert ved emisjon av obligasjoner pålydende 21 922 mill. kroner, samt ved egenkapital og trekkrettighet fra Sparebanken Sør. Selskapet hadde pr. 31.12.2015 innbetalt kapital på til sammen 1 025 mill. kroner, herav aksjekapital på 525 mill. kroner og overkurs på 500 mill. kroner.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har en trekkrettighet på 5 500 mill. kroner i Sparebanken Sør, som pr. 31.12.2015 var trukket opp med 1 860 mill. kroner.

I samsvar med norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift er til stede.

SOLIDITET

Ansvarlig kapital i selskapet utgjorde 2 003,1 mill. kroner ved utgangen av 2015. Dette tilsvarte en kapitaldekning / ren kjernekapitaldekning på 18,60 %, mens myndighetspålagte minimumskrav utgjør h.h.v. 14,5 % og 11 %. Kapitaldekningen er beregnet utfra standardmetoden i Basel II – regelverket. Styret vurderer selskapets soliditet og risikobærende evne til å være meget god.

EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Sparebanken Sør Boligkreditts prinsipper for foretaksstyring omfatter de mål som selskapet styres og kontrolleres etter, for å sikre eiernes og andre gruppers interesser i selskapet. Prinsippene bygger på norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse utarbeidet av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

Foretaket tilpasser seg nevnte rammeverk, og Sparebanken Sør Boligkreditts prinsipper og policy skal sikre at virksomhetsstyringen er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt i samsvar med lover og forskrifter.

Hensikten er å klargjøre rollefordelingen mellom selskapets styrende organer og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Videre skal virksomhetsstyringen sikre et godt samspill mellom de ulike interessenter som aksjonærer, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer,

ledelse og samfunnet for øvrig. Prinsippene for foretaksstyring er konkretisert i ulike styringsdokumenter for Sparebanken Sør Boligkreditt AS's virksomhet. Dette omfatter blant annet selskapets vedtekter, strategier og rammeverk for styring og kontroll. Det er styrets oppfatning at Sparebanken Sør Boligkreditts virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med gjeldende prinsipper og policy

Sparebanken Sør Boligkreditts formålsparagraf følger av selskapets vedtekter. Selskapets formål er å erverve bolighypoteklån og å finansiere utlånsvirksomheten hovedsakelig ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Virksomheten skal drives med tilfredsstillende lønnsomhet og lav risiko. Selskapet eies hundre prosent av Sparebanken Sør. Selskapets forretningsstrategi danner basis for konkretisering av ambisjonsnivå i selskapets samlede virksomhet, og danner således grunnlag for Sparebanken Sør Boligkreditts økonomisk avkastning, vekst og utvikling.

Styret i Sparebanken Sør Boligkreditt har utarbeidet årsplan for sitt arbeid og foretar årlig en vurdering av selskapets strategiske forretningsgrunnlag, herunder visjon, mål og strategier. Det er avholdt 7 styremøter i 2015. Oppfølging av drift, strategi, risiko- og kapitalstyring, og overvåking av markeder og rammebetingelser har vært styrets fokusområder. Foretakets risikostrategi er vedtatt av styret, og styret foretar årlig en gjennomgang av foretakets risikostyring og internkontroll. Identifiserte risikoområder og eventuelle vesentlige kontrollavvik følges opp gjennom foretakets system for risikostyring og internkontroll, med rapportering til styret på hvert styremøte.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har inngått driftsavtaler med Sparebanken Sør. Avtalen omfatter blant annet kapitalstyring, risikostyring, intern revisjon, finansiell rapportering, intern økonomistyring, skatt/avgift og internkontroll knyttet til finansiell rapportering. Inkludert i dette er kvartalsvis finansiell rapportering og det er utarbeidet en fast mal for rapportering som skal sikre fullstendighet i rapporteringsgrunnlaget og konsistent prinsipppbruk.

Selskapets ledelse foretar, i tillegg til gjennomgang av regnskapene og risikorapportering, løpende driftsrapportering i forhold til selskapets målsettinger med orientering til styret på hvert styremøte.

Foretakets etiske retningslinjer omfatter varslingsplikt ved kritikkverdige forhold, herunder brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter, samt fremgangsmåte for hvordan slik informasjon skal avgis. Store foretak skal gi informasjon om sin håndtering av samfunnsansvar, jfr. RL §3-3c. Morbanken Sparebanken Sør avgir slik redegjørelse for konsernet som også dekker datterselskapene. Det vises derfor til morbankens årsrapport for ytterligere informasjon.

Som heleid datterselskap av Sparebanken Sør er Sparebanken Sør Boligkreditt AS unntatt fra å ha eget revisjonsutvalg. Compliancefunksjon ivaretas gjennom selskapets avtale med Sparebanken Sørs avdeling for risikostyring. Foretaket har en uavhengig ekstern revisor (PWC) og intern revisjon (Sparebanken Sør). PWC er oppnevnt som gransker av Finanstilsynet. Virksomheten i

Sparebanken Sør Boligkreditt er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Styret og administrasjonen tilstreber en åpen og konstruktiv dialog med Finanstilsynet.

RISIKOFORHOLD

Med konsesjon som kredittforetak er Sparebanken Sør Boligkreditt AS underlagt en rekke lover, forskrifter og anbefalinger. Selskapet formåler å finansiere utlånsvirksomhet gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett med god rating. Dette innebærer at Sparebanken Sør Boligkreditt AS tilstreber at alle risikoforhold holdes på et lavt nivå. Foretaket har etablert styrevedtatte retningslinjer og rammer for styring og kontroll av ulike risikoområder, som ivaretar krav fra myndigheter, ratingbyrå og investorer. Selskapet legger vekt på å identifisere, måle og styre risikoelementene på en måte som gjør at selskapet har høy tillit i markedet og oppnår høy rating på sine obligasjoner.

I selskapets kredittstrategi og kredittpolitikk er det fastsatt rammer for krav som skal stilles til låntakere og sikkerhet for lån som kan overtas av selskapet. Styret vurderer at samlet kvalitet på låneporteføljen er meget god, og at kredittrisikoen er lav.

I henhold til styrevedtatte krav er det i 2015 gjennomført stresstesting av verdien i sikkerhetsmassen ved simulering av et kraftig boligprisfall. Styret mener at resultatet av stresstestene er tilfredsstillende.

Selskapets boliglån til kunder er i norske kroner til variabel rente, med seks ukers varslingsfrist ved rentejustering. Markedsfinansieringen er etablert til rullerende 3 måneders Nibor. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har ikke hatt posisjoner i utenlandsk valuta i løpet av 2015. Styret vurderer den samlede markedsrisikoen til å være lav.

Selskapet legger ut obligasjoner med ensidig rett til å forlenge løpetiden med inntil 12 måneder. For øvrig består finansieringen av egenkapital og trekkrettighet fra Sparebanken Sør. I tillegg har selskapet en revolverende trekkrettighet i Sparebanken Sør, som kan benyttes til å dekke likviditetsforfall på utstedte obligasjoner som eventuelt ikke blir refinansiert i markedet. Styret vurderer at selskapets likviditetsrisiko er lav.

Det er inngått en avtale (Management Service Agreement) med Sparebanken Sør som omfatter alle nødvendige tjenesteleveranser for selskapets drift, og styret vurderer at selskapets operasjonelle risiko er lav.

ANSATTE OG ARBEIDSMILJØ

Selskapet hadde ingen ansatte pr. 31.12.2015 og det er ingen relevante kommentarer i forhold til det interne arbeidsmiljø. Styret består av fire personer, hvorav en er kvinne.

RATING

Obligasjoner med fortrinnsrett som er utstedt av Sparebanken Sør Boligkreditt AS, har Aaa rating fra Moody's.

SAMFUNNSANSVAR

Selskapet legger til grunn at arbeidet med samfunnsansvar finner sted i nært samarbeid med og etter de samme retningslinjer som i Sparebanken Sør. Selskapet driver ikke virksomhet som forurensar det ytre miljø.

FREMTIDSUTSIKTER

Styret anser fremtidsutsiktene for selskapets virksomhet til å være gode. Sparebanken Sør Boligkreditt AS tar sikte på å erverve ytterligere lån fra Sparebanken Sør fremover, og det er selskapets intensjon å kunne utstede nye åpne obligasjonslån med fortrinnsrett i pantesikrede boliglån, rettet mot investorer i inn- eller utland.

DISPONERINGER

Årsresultat etter skatt for 2015 utgjorde kr 241,6 mill. kroner. Styret foreslår at beløpet i sin helhet overføres til annen egenkapital.

Kristiansand, 1. mars 2016

Styret for Sparebanken Sør Boligkreditt AS

Geir Bergskaug
Styreleder

Seunn Smith-Tønnessen
Styremedlem

Rolf H. Søraker
Styremedlem

Bjørn Friestad
Styremedlem

Marianne Lofthus
Daglig leder

Resultatregnskap

TUSEN KRONER	Noter	2015	2014
Renteinntekter	11	762 485	898 765
Rentekostnader	11	381 456	472 997
Netto renteinntekter		381 029	425 768
Provisjonsinntekter		162	296
Provisjonskostnader		5 000	5 000
Netto provisjonskostnader		4 838	4 704
Netto verdiendringer fra finansielle instrumenter	12	5 048	-35 311
Personalkostnader		46	231
Avskrivninger på immaterielle eiendeler		0	7
Andre driftskostnader	13	50 036	37 383
Sum driftskostnader før tap		50 082	37 621
Resultat før tap		331 157	348 132
Tap på utlån	5,8	0	0
Resultat før skattekostnad		331 157	348 132
Skattekostnad	14	89 545	94 009
Resultat for perioden		241 612	254 123

Note 1 til 25 er en integrert del av konsernregnskapet.

Utvidet resultatregnskap

TUSEN KRONER	Noter	2015	2014
Resultat for perioden		241 612	254 123
Andre inntekter og kostnader		0	0
Sum totalresultat for perioden		241 612	254 123

Balanse

TUSEN KRONER	Noter	31.12.2015	31.12.2014
EIENDELER			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15,16,21	50 081	12 588
Netto utlån til kunder	5,6,7,8,15,16	25 686 328	20 079 397
Obligasjoner og sertifikater	15,16,17	100 268	299 466
Finansielle derivater	15,16,18	154 124	155 133
Eiendeler ved utsatt skatt	14	360	475
Andre eiendeler		13	0
SUM EIENDELER		25 991 175	20 547 060
GJELD OG EGENKAPITAL			
Gjeld til kredittinstitusjoner	15,21	1 862 491	1 330 485
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,15,19	22 027 073	17 352 100
Finansielle derivater	15,16,18	2 418	3 184
Betalbar skatt	14	89 398	94 384
Annen gjeld		6 710	5 434
Sum gjeld		23 988 090	18 785 587
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital	4	1 025 000	1 025 000
Opptjent egenkapital	4	978 085	736 473
Sum egenkapital		2 003 085	1 761 473
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		25 991 175	20 547 060

Note 1 - 25 er en integrert del av konsernregnskapet.

Kristiansand, 1. mars 2016

Styret for Sparebanken Sør Boligkreditt AS

Geir Bergskaug
Styreleder

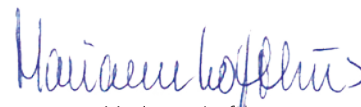
Seunn Smith-Tønnessen
Styremedlem

Rolf H. Søraker
Styremedlem

Bjørn Friestad
Styremedlem

Marianne Lofthus
Daglig leder

Kontantstrømoppstilling

TUSEN KRONER	2015	2014
Renteinnbetalinger	762 720	903 001
Renteutbetalinger	-382 015	-495 049
Driftsutbetalinger	-55 767	-43 986
Endring utlån til kunder	-5 607 166	3 125 410
Utbetaling av skatt	-94 384	-98 186
Netto kontantstrøm fra driften	-5 376 612	3 391 191
Endring obligasjoner og sertifikater	199 198	-299 466
Endring andre eiendeler	-13	23
Endring innlån fra kredittinstitusjoner	530 072	-399 165
Endring øvrig gjeld	-428	236
Tilført likviditetsbeholdning ved fusjon	0	1 164 879
Netto kontantstrøm fra løpende finansiell virksomhet	728 829	466 507
Innbetalt aksjekapital	0	0
Innbetalinger obligasjonsgjeld	11 423 230	3 250 000
Utbetalinger obligasjonsgjeld	-6 737 953	-7 095 110
Netto kontantstrøm fra langsiktig finansieringsvirksomhet	4 685 277	-3 845 110
Netto endring likvider	37 493	12 588
Likviditetsbeholdning 01.01	12 588	0
Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	50 081	12 588

Note 1 til 25 er en integrert del av konsernregnskapet.

Egenkapitaloppstilling

TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Balanse 31.12.2013	525 000	0	244 555	769 555
Egenkapital tilført ved fusjon	0	500 000	237 795	737 795
Resultat 2014	0	0	254 123	254 123
Balanse 31.12.2014	525 000	500 000	736 473	1 761 473
Resultat 2015	0	0	241 612	241 612
Balanse 31.12.2015	525 000	500 000	978 085	2 003 085

Note 1 til 25 er en integrert del av konsernregnskapet.

Note 1 – Regnskapsprinsipper

1. GENERELL INFORMASJON

Sparebanken Sør Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Sør og har forretningskontor i Kristiansand. Selskapet har konsesjon som kredittforetak med mulighet til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har som hovedformål å yte og erverve utlån med pant i bolig innenfor 75 % av boligens verdi, og utstede obligasjoner med fortrinnsrett mot nasjonale og internasjonale investorer.

Alle beløp i regnskapet er oppgitt i tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt. Selskapets regnskap presenteres i norske kroner som er den funksjonelle valuta.

Regnskapet for 2015 ble avlagt av styret 1. mars 2016, og skal endelig godkjennes av generalforsamlingen 30. mars 2016. Generalforsamlingen er selskapets øverste organ.

2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som er vedtatt av EU, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven

Sparebanken Sør Boligkreditt AS avlegger regnskapet i norske kroner (NOK) som er selskapets funksjonelle valuta.

Om ikke annet er angitt avrundes verdiene i regnskapet til nærmeste tusen.

Målegrunnlaget for regnskapet er historisk kost med unntak av derivater, som vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

3. INNTEKTSFØRING

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

Gebyrer, som er en direkte betaling for utførte tjenester, tas til inntekt når tjenesten er levert. Direkte henførbare transaksjonskostnader knyttet til finansielle instrumenter som måles til amortisert kost amortiseres over instrumentets forventede levetid.

4. FINANSIELLE INSTRUMENTER

4.1 Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres når kredittforetaket blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser. En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller selskapet overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført. En finansiell forpliktelse fraregnes når den finansielle forpliktelsen er oppfylt, kansellert eller utløpt.

4.2 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser motregnes og presenteres med ett nettobeløp i balansen bare når konsernet har en juridisk håndhevbar rett til å motregne, samt har til hensikt å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

4.3 Klassifisering

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier ved førstegangs innregning.

- Finansielle instrumenter utpekt som sikringsinstrumenter
- Finansielle instrumenter frivillig kategorisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultat
- Utlån og fordringer til amortisert kost
- Andre forpliktelser til amortisert kost

4.3.1 Finansielle instrumenter utpekt som sikringsinstrumenter

Finansielle derivater skal vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultat. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har kun tatt i bruk rentebytteavtaler (swap). Finansielle derivater vil bli balanseført til virkelig verdi og verdiendringer vil føres over resultat. Ved beregning av virkelig verdi legges markedets på enhver tid aktuelle rentekurve til grunn. Kategorien omfatter renteswapper som er benyttet som sikringsinstrumenter for virkelig verdisikring av obligasjoner utstedt med fast rente.

4.3.2 Finansielle instrumenter frivillig kategorisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultat

Finansielle instrumenter som inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi er valgt innregnet til virkelig verdi. For Sparebanken Sør Boligkreditt AS gjelder det obligasjoner og sertifikater som er eiendeler.

4.3.3 Utlån og fordringer til amortisert kost

Kategorien omfatter utlån og fordringer som måles til amortisert kost.

4.3.4 Andre forpliktelser til amortisert kost

Kategorien omfatter lån og forpliktelser som måles til amortisert kost.

4.4 Måling ved førstegangs innregning

Førstegangsinnregning av finansielle eiendeler og forpliktelser er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen.

4.5 Etterfølgende måling

4.5.1 Måling til virkelig verdi

Virkelig verdi er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

4.5.1.1 Måling av finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked

Finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettingsmetode. Verdsettelsesteknikker baserer seg på nylig inngåtte transaksjoner mellom uavhengige parter, ved å referere til instrumenter med tilnærmet samme innhold eller ved diskontering av kontantstrømmer. Verdsettelse baserer seg så langt som mulig på eksternt observerte parameterverdier.

Ved beregning av virkelig verdi på inngåtte renteswapper legges markedets på enhver tid aktuelle interbank rentekurve til grunn.

4.5.2 Måling til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost. Inntektene beregnes da etter instrumentets effektive rente.

Amortisert kost er definert som balanseført verdi ved førstegangs måling, justert for mottatte/betalte avdrag, eventuell akkumulert periodisering av gebyrer, provisjoner og lignende, samt eventuelle nedskrivninger.

Effektiv rentemetode er en metode som beregner amortisert kost og som periodiserer renteinntekter/kostnader til relevant periode. Renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode. Den effektive rentesatsen er den renten som neddiskonterer lånets kontantstrømmer over forventet løpetid til lånets amortiserte kost på etableringstidspunktet. Det innebærer at en eventuell forskjell mellom lånets

opprinnelige balanseførte verdi og påløpte verdi blir periodisert over lånets forventede løpetid.

4.5.3 Nedskrivning av finansielle eiendeler

Tap på utlån beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente. Bruk av effektiv rentes metode innebærer at det foretas regnskapsføring av renteinntekter på engasjement som er nedskrevet. For slike lån inntektsføres internrenten på etableringstidspunktet korrigert for renteendringer frem til tidspunktet for nedskrivning. Det inntektsføres renter basert på lånets nedskrevne verdi.

I resultatregnskapet består posten tap på utlån av konstaterte tap, endringer i nedskrivninger på lån, samt inngang på tidligere konstaterte tap. Tap på utlån er basert på en vurdering av selskapets utlånsportefølje i henhold til IAS 39. Selskapet fastsetter tap på utlån på kvartalsvis basis. Misligholdte og tapsutsatte engasjementer følges opp med løpende vurderinger.

4.5.3.1 Verdireduksjon på utlån og individuelle tapsnedskrivninger

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive indikasjoner for at et utlån har verdifall som følge av svekket kredittverdighet. En nedskrivning blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet. Alle utlån som anses som vesentlige blir vurdert for å se om det foreligger objektive indikasjoner på svekket kredittverdighet, og den objektive indikasjonen med stor sannsynlighet vil medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektive indikasjoner vil kunne være mislighold, konkurser, gjeldsordning, illikviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

4.5.3.2 Gruppenedskrivninger

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle nedskrivninger inngår i gruppenedskrivninger. Utlånene inndeles i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper mht. betjeningsevne. Gruppenedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektive hendelser som viser at den fremtidige kontantstrøm for betjening av engasjementene er svekket. Gruppenedskrivninger foretas for å dekke forventede kreditttap forårsaket av inntrufne hendelser og skal ta høyde for tap som ligger i porteføljen på måletidspunktet, men som ennå ikke er identifisert på enkeltengasjementsnivå. Objektive hendelser vil kunne være negativ utvikling i risikoklassifisering eller negativ utvikling i sikkerhetsverdier.

4.5.3.3 Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelige, bokføres disse som konstaterte tap. Dette omfatter tap hvor

banken har mistet sitt krav overfor debitor ved konkurs, ved gjeldsordning, ved utleggsforretning som ikke har ført frem, ved rettskraftig dom og ved gjeldsettergivelse. Dette gjelder også i de tilfeller kredittforetaket på annen måte har innstilt inndrivelse eller gitt avkall på deler av eller hele engasjementer. Noen konstaterte tap vil være dekket gjennom tidligere foretatte individuelle tapsnedskrivninger, og konstateringen vil da føres mot tidligere avsetning. Konstaterte tap uten dekning i individuell tapsnedskrivning, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsnedskrivninger, resultatføres.

4.6 Presentasjon i balanse og resultatregnskap

4.6.1 Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån og fordringer på kredittinstitusjon eller utlån og fordringer på kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter. Verdiendringer som skyldes nedskrivninger føres i resultatet under tap på utlån.

4.6.2 Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balansepostene inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto verdiendringer fra finansielle derivater.

4.6.3 Gjeld til kredittinstitusjoner

I balanseposten inngår forpliktelse til kredittinstitusjoner. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

4.6.4 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår utstedt verdipapirgjeld. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

5. SIKRINGSBOKFØRING

Sparebanken Sør Boligkreditt AS benytter sikringsbokføring når det gjelder bankens funding til fastrentevilkår. Sikringen dekker renterisikoen i obligasjonene.

Kriterier for å klassifisere et derivat som et sikringsinstrument er:

- Sikringen er forventet å være svært effektiv ved at den motvirker endringer i virkelig verdi til obligasjonen som utstedes.
- Sikringseffektiviteten må være forventet å være effektiv innenfor intervallet 80 % til 125 %.
- Effektiviteten til sikringen kan måles pålitelig.
- Det er etablert tilfredsstillende dokumentasjon ved inngåelse av sikringen som blant annet viser at sikringen er effektiv og forventes å være effektiv hele løpetiden.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS benytter virkelig verdisikring. Sikringen måles og dokumenteres hvert kvartal

for å påse at sikringen er effektiv. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen, benyttes dollar-offset metode.

Når sikringen er etablert og effektiv, vil renteswap balanseføres til virkelig verdi og resultatføres under «netto verdiendringer fra finansielle instrumenter».

Sikringsobjektet balanseføres til amortisert kost. Endring i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen regnskapsføres som et tillegg eller fradrag i balanseført verdi av obligasjonsgjelden og resultatføres under «netto verdiendringer fra finansielle instrumenter».

Dersom det skulle inntreffe forhold som gjør at sikringen ikke er effektiv, vil banken/konsernet amortisere verdiendringen knyttet til sikringsobjektet over gjenværende løpetid. Tilhørende sikringsinstrument vil fortsatt være pliktig til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

6. VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid. Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel.

Ved hvert rapporteringstidspunkt blir det vurdert om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det er verdifall på en eiendel, beregnes eiendelens gjenvinnbare beløp. Eiendelen nedskrives umiddelbart til laveste verdi av bokført og gjenvinnbart beløp. Grunnlaget for tidligere nedskrivninger vurderes samtidig.

7. INNTEKTSSKATT

Skatt periodiseres som en kostnad uavhengig av betalingstidspunktet. Skattekostnaden reflekterer således årets og fremtidig betalbar skatt som følge av årets aktivitet. Skatt som ventes utlignet på årets resultat inngår i årets skattekostnad og benevnes betalbar skatt. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller innenfor samme tidsintervall vurderes mot hverandre.

Eventuell netto utsatt skattefordel føres opp som en eiendel i balansen når det er sannsynlig at de skattereduserende forskjellene vil kunne realiseres.

8. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Kontanter og kontantekvivalenter er definert som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner.

9. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG NOTEOPPLYSNINGER

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har ikke foretatt endringer i anvendte regnskapsprinsipper i 2015. Følgende nye standarder er implementert.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi

Endringen anvendes prospektivt og klargjør at porteføljeunntaket i IFRS 13 ikke bare kan anvendes på finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser, men også på andre kontrakter innenfor virkeområdet til IAS 39. Standarden har ikke gitt noen vesentlige effekter for konsernet i 2015.

10. VEDTATTE, IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

IASB har publisert en rekke nye standarder, fortolkninger og endringer i standarder som vil være obligatorisk for selskapet i fremtidige regnskapsperioder. Nedenfor omtales de av disse endringene som er aktuelle for selskapet:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

I juli 2014 publiserte IASB det siste delprosjektet i IFRS 9 og standarden er nå ferdigstilt. IFRS 9 innebærer endringer knyttet til klassifisering og måling, sikringsbøkføring og nedskrivning. IFRS 9 vil erstatte IAS 39 Finansielle instrumenter - innregning og måling.

De delene av IAS 39 som ikke er endret som ledd i dette prosjektet er overført og tatt inn i IFRS 9. Standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. For regnskapspliktige utenfor EU/EØS, vil endringen gjelde med virkning fra regnskapsår som starter 1. januar 2018 eller senere. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har begynt å kartlegge potensielle effekter av IFRS 9, men har ikke kommet langt nok i prosessen til å uttale seg om regnskapsmessige effekter.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

Omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte ytelsesplikter. En ytelsesplikt kan være en vare eller en tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Konsernet har ikke ferdigstilt noen vurdering vedrørende virkningen av IFRS 15.

I tillegg til ovennevnte nye standarder og fortolkninger er det også endringer i andre standarder som vil kunne påvirke konsernets fremtidige rapportering. Effekten av endringene i disse standardene er av ledelsen vurdert å ha liten betydning.

Note 2 – Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger

Utarbeidelse av regnskaper medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, har høy grad av kompleksitet og hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for selskapsregnskapet er presentert under.

GENERELT

Ved anvendelse av regnskapsprinsippene har selskapets ledelse på enkelte områder utøvd skjønn og lagt til grunn antagelser om fremtidige hendelser som grunnlag for regnskapsføringen. Det vil naturlig nok være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som bygger på bruk av skjønn og forutsetninger om fremtidige hendelser. Ved utøvelse av skjønn og fastsettelse av forutsetninger om fremtidige hendelser vil ledelsen se hen til tilgjengelig informasjon på balansedagen, historisk erfaring med lignende vurderinger, samt markedets og tredjeparters vurdering av de aktuelle forholdene. Selv om ledelsen legger til grunn sitt beste skjønn og bygger på de beste estimater som er tilgjengelig, må man påregne at faktiske utfall i enkelte tilfeller kan avvike vesentlig fra det som legges til grunn for regnskapsføringen. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN

Vurdering av individuelle- og gruppemessige nedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilken relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. Risikoen knyttet til den type utlån selskapet har anses begrenset på grunn av at sikkerhetsobjektene er privat boligeiendom.

Note 3 – Risikostyring

Sparebanken Sør Boligkreditt AS skal være et fundinginstrument for Sparebanken Sør slik at konsernet skal maksimere sin langsiktige verdiskaping. Med dette mål er det en forutsetning at risiko er undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS skal nyttiggjøre seg boliglånporteføljer av høy kvalitet for å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett. En del av konsernet Sparebanken Sørs forretningsstrategi er å holde en lav til moderat risikoprofil i all virksomhet. Å ta risiko er et grunnleggende trekk ved bankvirksomhet, og risikostyring er dermed et sentralt område i så vel daglig drift som i styrets løpende arbeid. Det vises forøvrig til bankens Pilar 3 dokument som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

ORGANISERING

Styret

Styret har det overordnede ansvar for kredittforetakets totale risikostyring, og skal påse at selskapet har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter risikostrategier, rammeverk for risikoappetitt, risikoprofil og risikotoleranse. Styret fastsetter også strategi og retningslinjer for kapitalplan og sammensetning av kapitalen og godkjenner prosessen for å sikre tilstrekkelig kapitalnivå til enhver tid (ICAAP).

Selskapets ledelse

Administrasjon og daglig ledelse av Sparebanken Sør Boligkreditt AS er basert på en tjenesteavtale (Management Service Agreement) mellom selskapet og morselskapet Sparebanken Sør.

Daglig leder har det overordnede ansvar for at kredittforetakets kredittstrategi og kredittpolitikk implementeres innenfor overordnede fullmakter og retningslinjer vedtatt av styret.

Ansvar for gjennomføring av den årlige vurderingen av risikosituasjonen og kapitalbehovet er delegert til divisjon Risikostyring i Sparebanken Sør og reguleres av leveranseavtale mellom kredittforetaket og Sparebanken Sør. Denne analysen skal være samordnet og integrert med øvrig planleggings- og strategiarbeid i konsernet.

Sparebanken Sør har en risikostyring som dekker hele konsernet, herunder Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Avdelingen skal identifisere, måle og vurdere bankens totalrisiko, samt ha ansvar for compliance. Divisjon for Risikostyring utfører ikke aktiviteter som det er intensjon om at kontrollfunksjonen skal overvåke.

Internrevisor

Sparebanken Sør har ansatt internrevisorer og disse dekker også internrevisjon av Sparebanken Sør Boligkreditt AS regulert i egen avtale. Dette er en overvåkingsfunksjon som uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av selskapets internkontroll og styringsprosesser for å vurdere om de virker hensiktsmessig og betryggende.

Risikostyringsprosessen

Det foreligger forsvarlige og hensiktsmessige strategier og prosesser for risikostyring og vurdering av kapitalbehov og hvordan dette kan opprettholdes. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Kontrollkomité

Sparebanken Sør Boligkreditt AS skal ha identisk Kontrollkomité som morselskapet Sparebanken Sør. Kontrollkomitéen skal føre tilsyn med selskapets virksomhet, herunder styrets disposisjoner, samt påse at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og vedtekter.

RISIKOKATEGORIER

Alle risikoer styres gjennom et rammeverk for risikoappetitt og med risikotoleranse. Det finnes mål for de ulike risikoparametere. Sparebanken Sør opererer med følgende risikokategorier:

Kredittrisiko / motpartsrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter eller kunder ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine betalingsforpliktelser overfor konsernet Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på motparter/kunder. I hovedsak er dette utlån og kreditter, men også ansvar i henhold til utstedte garantier, verdipapirer samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter.

Kredittrisiko er en funksjon av to faktorer (hendelser), betjeningsevne og betjeningsvilje, samt verdi på underliggende sikkerheter. Begge hendelser må inntreffe med negativt utfall for at det skal kunne oppstå tap. Den første er manglende betjeningsevne eller betjeningsvilje hos debitor, og den andre er at verdien av underliggende sikkerheter ikke er tilstrekkelig til å dekke bankens krav ved eventuelt mislighold og påfølgende realisasjon av sikkerheten.

Kredittrisiko er definert som en vesentlig risiko, og bankens målsetting er at kredittrisikoeksponering skal være lav til moderat. Styret vedtar konsernets kredittstrategi og kredittpolitikk, og kredittrisiko styres etter fastsatte toleranserammer og mål knyttet til risikoprofil og eksponering på porteføljnivå.

Styret, ledelsen og kontrollorganer mottar jevnlig rapportering av kredittrisiko. Sentralt i denne sammenhengen er utviklingen i utlån fordelt på ulike risikoklasser og bevegelse mellom klassene.

Oppgjørsrisiko

Oppgjørsrisiko er en form for kredittrisiko ved at kontraktspart ikke oppfyller sine forpliktelser med hensyn til oppgjør i form av kontanter eller verdipapirer etter at selskapet har gitt beskjed om betaling eller overførsel av et verdipapir eller sikkerhet. Oppgjørsrisiko som selskapet er eksponert mot vurderes som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at Sparebanken Sør Boligkreditt AS ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, eller ikke evner å finansiere sine eiendeler, samt at finansiering ikke kan oppnås uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger, i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av finansiering til et kostnadsnivå utover det normale. Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som selskapet ønsker å benytte, ikke fungerer.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS skal ha en likviditetsrisiko i henhold til myndighetspålagte krav. Risikoen skal være moderat og tilpasset bankens virksomhet for øvrig. Bankens tilpasning skal positivt kunne sammenholdes med sammenliknbare banker og møte krav fra investorer i bankens verdipapirer. Overvåkingen skjer ved kontroll av eksponering i forhold til vedtatte rammer og kontroll av kvalitative krav.

Markedsrisiko

Markedsrisiko omfatter risiko knyttet til resultatvariasjoner på usikrede rente-, valuta- og egenkapitaltransaksjoner som følge av endringer i rente- og valutakursnivå samt ved justeringer i aksjekurser, og kan inndeles i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og kredittspreadrisiko. Sparebanken Sør Boligkreditt AS skal ha en lav markedsrisiko.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for inntjeningsmessig tap som oppstår ved endringer i rentenivået hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer, ikke er sammenfallende. Renterisikorammen er fastsatt som en øvre ramme for hvor stort tapet på uavdekkede renteposisjoner kan være ved et 2 % poengs parallelt skift i rentenivået.

Valutarisiko

Risiko for det økonomiske (inntjeningsmessige) tap som oppstår ved ufordelaktig endring i verdien på aktiva- og passivaposter (på og utenfor balansen) målt i basisvaluta (NOK) som følge av endring i valutakurser. Eksponering måles som størrelsen på tapspotensialet i et stress-scenario hvor valutakursene endrer seg med 10 %, og valutarisiko reguleres av rammer for maksimal aggregert valutaposisjon. Det er fastsatt rammer for eksponering i enkeltvalutaer. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har ikke valutaeksponering ved utgangen av 2015.

Spreadrisiko

Spread-risiko defineres som risiko for endringer i markedsverdien på et rentebærende verdipapir som følge av en generell endring i kredittmargin. En generell økning i kredittmarginer vil medføre en verdireduksjon på en portefølje av rentebærende verdipapirer. Endringer i kredittmargin er en konsekvens av endringer i investors krav til risikopåslag for skift i forventet kredittrisiko og/eller endringer i andre markedsforhold. Selskapets kredittspread-eksponering er knyttet til likviditetsporteføljen.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd. Forretningsrisiko kan også oppstå som følge av myndighetenes reguleringer. Risikoen omfatter også omdømme- eller renommérisiko som er risikoen knyttet til økte tap, reduserte inntekter og /eller økte kostnader som en følge av at selskapets renommé har blitt skadet.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er definert som interne forhold hvor den strategiske risiko knytter seg til de strategier, planer og endringer som banken har eller legger opp til.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen som selskapet har for økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko inkluderer mislighetsrisiko. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være flere typer uønskede handlinger og hendelser, som blant annet hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandel, bedrageri, trusler mot ansatte, fullmaktsbrudd og brudd på vedtatte rutiner, svikt i IT-systemer med mer.

Overvåking av operasjonell risiko skjer ved jevnlig kvalitative vurderinger. Det beregnes kapitalbehov for operasjonell risiko i henhold til basismetoden, og det vurderes i ICAAP om disse kapitalberegningene er tilstrekkelige. Det vurderes at konsernet har en lav operasjonell risiko. Den operasjonelle virksomheten i Sparebanken Sør Boligkreditt AS er sikret ved leveranseavtaler med Sparebanken Sør. Sparebanken Sør Boligkreditt AS sin operasjonelle risiko anses som lav.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er kredittrisiko som oppstår ved høy samlet eksponering på en enkelt motpart eller utsteder av sikkerhet, tilknyttede grupper av motparter, motparter med virksomhet innen samme bransje eller geografiske område og foretak som benytter samme form for sikkerhet, handler med samme vare eller har samme type virksomhetsområde.

For kredittrisiko er det et siktemål å unngå større risikokonsentrasjoner, herunder store engasjementer med enkeltkunder eller kundegrupper og grupper av engasjementer innenfor klasser med høy risiko, næringer eller geografiske områder.

Merrisikoen som følge av debitor-konsentrasjon er etter selskapets oppfatning ikke til stede for Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Dette er en følge av lav kredittrisikoeksponering når man tar hensyn til kvaliteten på sikkerhetene.

SIKRINGSINSTRUMENTER

Selskapet benytter følgende sikringsinstrumenter:

- Rentebytteavtaler (swapper) - avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.

Formålet med bruk av renteinstrumenter er å sikre fremtidige rentevilkår.

Note 4 – Kapitaldekning

Konsernet Sparebanken Sør har en målsetting om å maksimere sin langsiktige verdiskaping. Konsernet har også en målsetting om at risikoprofilen skal være moderat til lav. Dette innebærer at god risiko- og kapitalstyring er et sentralt strategisk element. Sparebanken Sør Boligkreditt AS er et instrument for å bygge opp under denne målsetningen.

Konsernet Sparebanken Sør har etablert en strategi og prosess for risikomåling, -styring og -kontroll som gir oversikt over de risikoer banken er eksponert for. Dette gir dermed grunnlag for vurdering og beregning av bankens total kapitalbehov, og hvordan dette kan opprettholdes for å dekke de aktuelle risikoer på en tilstrekkelig måte. Prosessen betegnes som ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) eller "Total kapitalvurderingsprosessen". Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for, med bakgrunn i gjennomførte stresstester som viser hvilke endringer i makrovariabler som kan påføre banken større tap.

Kapitaldekningen skal sikre at selskapet har nødvendig bufferkapital for hendelser som kommer i tillegg til ordinære tapsnedskrivninger. For å ha stor handlefrihet i forhold til strategiske valg og forretningsmessige muligheter velger konsernet Sparebanken Sør å ha en større ansvarlig kapital enn det behovet som beregnes ut fra ICAAP.

Minstekravet for ren kjernekapitaldekning var 11,0 %, kjernekapitaldekning 12,5 % og total kapitaldekning 14,5 %.

Med virkning fra 01.07.2016 øker kravet til motsyklisk buffer fra 1 % til 1,5 %. Minstekravet vil da være på 11,5 % for ren kjernekapitaldekning. Krav til kjernekapital vil være 13,0 % og krav til total kapitaldekning vil være 15,0 %.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS benytter standardmetoden for kreditt- og markedsrisiko og legger til grunn basismetoden for operasjonell risiko for å beregne kapitaldekningen i henhold til gjeldende kapitaldekningsregler – Basel II.

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
ANSVARLIG KAPITAL		
Aksjekapital	525 000	525 000
Overkurs	500 000	500 000
Annen egenkapital	978 085	736 473
Fradrag	0	0
Netto ansvarlig kapital (kjernekapital)	2 003 085	1 761 473
Minimumskrav til ansvarlig kapital		
Kredittrisiko	788 144	670 079
Markedsrisiko	0	0
Operasjonell risiko	55 247	39 753
CVA tillegg	18 125	17 289
Fradragsposter	0	0
Sum minimumskrav ansvarlig kapital	861 516	727 121
Beregningsgrunnlag	10 768 950	9 089 013
Ren kjernekapitaldekning	18,60 %	19,38 %
Kjernekapitaldekning	18,60 %	19,38 %
Kapitaldekning	18,60 %	19,38 %

Note 5 – Kredittområdet og kredittrisiko

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for selskapet. Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som sammen med kredittpolitikk og retningslinjer for kredittprosessene skal sikre at kundeporteføljen har en akseptabel risikoprofil og bidrar til at konsernet kan maksimere sin langsiktige verdiskaping.

Utlån fordelt på risikoklasser

Det benyttes modeller som er basert på interne og eksterne data for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) og forventet tap (EL) på kunde- og porteføljenivå. Både personkunder og næringslivskunder scores månedlig, og deles inn i 11 klasser (A – K) ut fra sannsynlighet for mislighold. Klasse K er misligholdte lån og engasjementer med individuelle nedskrivninger. Tabellen under viser intervaller på de ulike risikoklasser basert på misligholdssannsynlighet.

Alle kunder skal være risikoklassifisert før lånet overføres til Sparebanken Sør Boligkreditt AS, og lån som overtas av Sparebanken Sør Boligkreditt AS skal ha en misligholdssannsynlighet (PD-verdi) på maksimalt 2,00 %. Kunder som får en svakere risikoklasse etter overførsel til selskapet, kan imidlertid bli liggende som en del av sikkerhetsmassen dersom krav om belåningsgrad innenfor 75 % oppfylles.

Bankens risikoklasser er følgende:

Misligholdsklasse	Nedre grense for mislighold (PD-verdier)	Øvre grense for mislighold (PD-verdier)
A	0,00 %	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,00 %
G	2,00 %	3,00 %
H	3,00 %	5,00 %
I	5,00 %	8,00 %
J	8,00 %	99,99 %
K	100,00 %	

Sannsynlighet for mislighold	
Lav risiko (A-D)	0,00 - 0,75%
Middels risiko (E-G)	0,76 - 3,00 %
Høy risiko (H-J)	3,01 - 99,99 %
Mislighold (K)	100 %

Spesifikasjon innen risikogrupper pr 31.12.2015

Tusen kroner	Engasjement	Engasjement i %	Brutto utlån	Potensiell eksponering
Lav risiko	24 606 846	85,6 %	21 664 628	2 942 218
Middels risiko	3 803 011	13,2 %	3 710 331	92 680
Høy risiko	291 177	1,0 %	290 111	1 066
Misligholdte og nedskrevne engasjementer	0	0,0 %	0	0
Uklassifisert	30 672	0,2 %	27 258	3 414
SUM	28 731 706	100,0 %	25 692 328	3 039 378

Spesifikasjon innen risikogrupper pr 31.12.2014

Tusen kroner	Engasjement	Engasjement i %	Brutto utlån	Potensiell eksponering
Lav risiko	18 785 010	83,6 %	16 511 770	2 273 240
Middels risiko	3 301 543	14,7 %	3 202 994	98 549
Høy risiko	343 962	1,5 %	341 068	2 894
Misligholdte og nedskrevne engasjementer	0	0,0 %	0	0
Uklassifisert	34 429	0,2 %	29 565	4 864
SUM	22 464 944	100,0 %	20 085 397	2 379 547

I Engasjement inngår brutto utlån og potensiell eksponering. Potensiell eksponering er ubrukt kreditttramme på fleksilån.

Note 6 – Sikkerhetsmasse og belåningsgrad

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
Brutto utlån sikret med pant i bolig (bolighypoteklån)*	25 595 452	19 980 952
Fordringer som utgjør fyllingssikkerhet	2 151	12 588
Sum sikkerhetsmasse	25 597 603	19 993 540
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad	117 %	116 %

*Sikkerhetsmassens sammensetning er definert i finansieringsvirksomhetsloven § 2-28.

	31.12.2015	31.12.2014
Gjennomsnittlig belåningsgrad i %	55,3 %	52,8 %
Porteføljen fordelt på intervaller av belåningsgrad:		
under eller lik 40 %	19,9 %	25,0 %
41 - 50 %	13,1 %	14,5 %
51 - 60 %	19,6 %	18,9 %
61 - 70 %	30,4 %	27,0 %
71 - 75 %	11,7 %	8,6 %
over 75 %	5,3 %	5,9 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Note 7 - Utlån

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
Utlån vurdert til amortisert kost		
Fleksilån	7 006 813	6 208 435
Nedbetalingslån	18 685 515	13 876 962
Brutto utlån	25 692 328	20 085 397
Gruppenedskrivning	6 000	6 000
Netto utlån	25 686 328	20 079 397
Ubenyttet kreditt på Fleksilån	3 058 316	2 398 489

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
Utlån fordelt på sektorer og næringer		
Personkunder	25 511 406	19 808 285
Næringslivskunder *)	155 975	251 930
Opptjente renter	24 947	25 182
Brutto utlån	25 692 328	20 085 397
Gruppenedskrivning	6 000	6 000
Netto utlån	25 686 328	20 079 397

*) Utlån til næringslivskunder er lån til boligformål for kunder i sektor 8200.

	31.12.2015		31.12.2014	
Utlån fordelt på geografiske områder				
Vest-Agder	11 371 489	44,3 %	8 623 012	42,9 %
Aust-Agder	7 362 269	28,7 %	6 248 037	31,1 %
Telemark	2 120 368	8,3 %	1 771 772	8,8 %
Oslo	2 188 032	8,5 %	1 467 275	7,3 %
Akershus	916 137	3,6 %	694 479	3,5 %
Øvrige fylker	1 728 033	6,7 %	1 274 822	6,3 %
Sum	25 686 328	100,0 %	20 079 397	100,0 %

Note 8 - Misligholdte lån

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
Brutto misligholdte engasjementer		
31 - 60 dager	1 443	0
61 - 90 dager	0	0
Over 90 dager	0	0
Sum brutto misligholdte engasjementer	1 443	0

Note 9 - Renterisiko

Renterisiko oppstår i forbindelse med selskapets ordinære utlåns- og innlånsvirksomhet og i tilknytning til aktiviteter i norske og internasjonale penge- og kapitalmarkeder. Renterisiko er et resultat av at rentebindingstiden for selskapets aktiva- og passivaside, ikke er sammenfallende. Selskapets styre har vedtatt rammer for maksimal renterisiko, målt ved resultateffekten av en parallell forskyvning av hele rentekurven på to prosentpoeng.

Renterisikoen styres ved valg av rentebinding på aktiva- og passiva poster og ved bruk av finansielle derivater. Selskapet har kvartalsvis rapportering til styret.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har pr 31.12.2015 kun utlån med flytende rente i sin portefølje. Det er utstedt to obligasjonslån med fast rente. Disse er swappet til flytende rente og bokføres i regnskapet etter reglene om sikringsbokføring.

Etter modellen som Sparebanken Sør Boligkreditt AS benytter for kalkulering av renterisiko, utgjør renteesponeringen 1,2 mill. kroner pr. 31.12.2015 (5,7 mill. kroner pr. 31.12.2014).

Note 10 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall. Selskapets likviditetsrisiko var gjennomgående lav i 2015, bl.a. ved at størstedelen av utlånene var langsiktig finansiert gjennom obligasjoner med fortrinnsrett. Under langsiktig finansiering er definert finansiering i penge- og kapitalmarkedet med gjenstående løpetid utover 1 år, samt ubrukte kommitterte trekkrettigheter. Selskapet skal til enhver tid ha tilstrekkelige likvider til å oppfylle sine forpliktelser. Selskapets finansieringsstruktur i 2015 oppfylte lovpålagte og styrepålagte krav.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS hadde pr. 31.12.2015 en innvilget kredittramme på 5 500 mill. kroner i Sparebanken Sør. I tillegg har foretaket en revolverende trekkrettighet i morbank som kan benyttes til å dekke likviditetsforfall på utstedte obligasjoner som eventuelt ikke blir refinansiert. Det betales en årlig kommisjon på trekkrettigheten.

Obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Sparebanken Sør Boligkreditt AS har klausul om lånetakers mulighet for forlengelse av løpetider med 12 måneder fra forfallstidspunktet.

LIKVIDITETSRISIKO

Tabellen angir kontantstrømmer inkludert kontraktmessige renteforfall. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

		31.12.2015				
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivative forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 862	1 862				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	23 341	31	711	924	18 485	3 192
Øvrig gjeld	96	4	3	89		
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	3 058	3 058				
Sum gjeld	28 358	4 955	714	1 013	18 485	3 192

		31.12.2014				
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivative forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 330	1 330				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 533	30	428	1 814	13 050	3 210
Øvrig gjeld	102	3	2	94	0	3
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	2 398	2 398				
Sum gjeld	22 363	3 761	430	1 908	13 050	3 213

Forfallsstruktur på utstedte obligasjoner pr. 31.12.2015

ISIN Nummer	Ticker	Pålydende	Bokført verdi	Avdrags-struktur	Kupong	Forfall
NO0010515406	SORB16	100 000	100 078	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	16.03.2016
NO0010605801	SORB19	550 000	550 027	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	30.03.2016
NO0010614688	SORB01	663 500	663 787	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	29.06.2016
NO0010641624	SORB20	1 000 000	1 000 654	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	28.03.2017
NO0010623945	SORB02	1 200 000	1 200 892	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	24.08.2017
NO0010649056	SORB06	15 000	15 097	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	20.06.2018
NO0010673296	SORB21	4 500 000	4 505 686	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	14.09.2018
NO0010679806	SORB10	4 500 000	4 498 820	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	22.05.2019
NO0010689680	SORB22	15 000	14 994	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	18.09.2019
NO0010664659	SORB07	28 000	28 141	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	27.11.2019
NO0010714058	SORB24	4 500 000	4 446 465	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	24.06.2020
NO0010733421	SORB26	2 000 000	1 997 593	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	24.09.2020
NO0010730146	SORB25	2 000 000	1 999 620	Avdragsfritt	Nibor 3 mnd	16.06.2021
NO0010671597	SORB09	350 000	405 382	Avdragsfritt	fast 3,85 %	13.02.2023
NO0010670409	SORB08	500 000	599 837	Avdragsfritt	fast 4,00 %	24.01.2028
Sum		21 921 500	22 027 073			

Note 11 - Renteinntekter og rentekostnader

TUSEN KRONER	2015	2014
Renter av utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	374	16 437
Renter av utlån til kunder	760 666	882 163
Renter av sertifik./obl./rentebærende verdipapirer	1 445	165
Sum renteinntekter	762 485	898 765
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	30 641	41 319
Renter på utstedte verdipapirer	350 545	431 514
Andre rentekostnader	270	164
Sum rentekostnader	381 456	472 997
Netto renteinntekter	381 029	425 768

Note 12 - Inntekter fra finansielle instrumenter

TUSEN KRONER	2015	2014
Gevinst / tap og verdiendring sertifikater og obligasjoner	0	0
Sertifikater, obligasjoner og aksjer - utpekt til virkelig verdi over resultat	0	0
Verdiendring obligasjoner med fast rente - sikringsbokføring	1 240	-225 752
Verdiendring derivater fastrenteobligasjoner - utpekt som sikringsinstrument	-1 009	224 245
Netto resultateffekt av sikringsbokføring	231	-1 507
Gevinst / tap ved tilbakekjøp egne obligasjoner - amortisert kost	4 817	-33 804
Netto andre finansielle instrumenter og derivater	4 817	-33 804
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	5 048	-35 311

Note 13 - Andre driftskostnader

TUSEN KRONER	2015	2014
Eksterne honorarer	2 493	707
Forvaltning av utlån/kjøpte tjenester	44 246	32 577
Øvrige driftskostnader	3 297	3 895
Andre driftskostnader	50 036	37 383

Godtgjørelse til revisor inngår i andre driftskostnader

TUSEN KRONER	2015	2014
Ordinært revisjonshonorar lovpålagt revisjon	174	132
Andre attestasjonstjenester	513	109
Honorar for annen bistand	6	8
Sum godtgjørelse til valgt revisor (inkl mva)	693	249

Note 14 - Skatt

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
BEREGNING AV UTSATT SKATT / UTSATT SKATTEFORDEL		
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Varige driftsmidler	-346	-433
Obligasjonsgjeld - justering sikringsbokføring	-124 592	-125 831
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	-124 938	-126 264
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Finansielle derivater	123 496	124 506
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	123 496	124 506
Grunnlag utsatt skatt (+) / utsatt skattefordel (-)	-1 441	-1 758
Beregnet u.skatt (+) / u.skattefordel (-) (25 % 31.12.2015)	-360	-475
Utsatt skatt / utsatt skattefordel 01.01.	-475	-149
innregnet i fusjon 01.01.2014	0	49
Endring i utsatt skatt i resultatet	115	-375
Utsatt skatt / utsatt skattefordel 31.12.	-360	-475
Resultat før skattekostnad	331 157	348 132
Permanente forskjeller	264	32
Endring midlertidige forskjeller	-317	1 406
Skattepliktig inntekt	331 104	349 570
Betalbar skatt i balansen (27%)	89 398	94 384
Effektiv skattesats	27,0 %	27,1 %
Betalbar skatt	89 398	94 384
Endring i utsatt skatt	115	-375
Før lite avsatt tidligere år	32	0
Skattekostnad	89 545	94 009

Utsatt skattefordel er balanseført og kan forsvares utfra en forventning om fremtidig inntjening.

Note 15 - Finansielle instrumenter etter kategori

Tusen kroner	Finansielle instrumenter	Finansielle derivater	Finansielle eiendeler	31.12.2015
	frivillig kategorisert til virkelig verdi (1)	brukt som sikrings-instrument	og gjeld til amortisert kost (2)	Totalt
Utlån til kredittinstitusjoner			50 081	50 081
Netto utlån til kunder			25 686 328	25 686 328
Obligasjoner og sertifikater	100 268			100 268
Finansielle derivater		154 124		154 124
Sum finansielle eiendeler	100 268	154 124	25 736 409	25 990 801
Gjeld til kredittinstitusjoner			1 862 491	1 862 491
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			22 027 073	22 027 073
Finansielle derivater		2 418		2 418
Sum finansiell gjeld	0	2 418	23 889 564	23 891 982

Tusen kroner	Finansielle instrumenter	Finansielle derivater	Finansielle eiendeler	31.12.2014
	frivillig kategorisert til virkelig verdi (1)	brukt som sikrings-instrument	og gjeld til amortisert kost (2)	Totalt
Utlån til kredittinstitusjoner			12 588	12 588
Netto utlån til kunder			20 079 397	20 079 397
Obligasjoner og sertifikater	299 466			299 466
Finansielle derivater		155 133		155 133
Sum finansielle eiendeler	299 466	155 133	20 091 985	20 546 584
Gjeld til kredittinstitusjoner			1 330 485	1 330 485
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			17 352 100	17 352 100
Finansielle derivater		3 184		3 184
Sum finansiell gjeld	0	3 184	18 682 585	18 685 769

1 - Maksimal kredittrisiko tilsvarer innregnet verdi for finansielle instrumenter frivillig kategorisert til virkelig verdi.

2 - Gjeld som inngår i sikringsbokføring er presentert som finansielle eiendeler og gjeld til amortisert kost.

Note 16 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter

METODER FOR Å FASTSETTE VIRKELIG VERDI

GENERELT

For finansielle instrumenter, hvor den balanseførte verdien er en rimelig tilnærming til virkelig verdi, er det ikke benyttet verdsettelsesmetoder for å beregne virkelig verdi. Dette gjelder i hovedsak fordringer og gjeld som innen kort tid (3 mnd) forfaller til betaling eller hvor det er kort tid (3 mnd) til neste renteforfall/-regulering.

RENTEBYTTEAVTALER

Verdsettelse av rentebytteavtaler til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer og observerte valutakurser. Beregnede nåverdier kontrolleres mot tilsvarende beregninger fra motparten i kontraktene.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Verdsettelse av sertifikater og obligasjoner skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker basert på fremtidig kontantstrøm og kredittrisiko vurdert på balansedagen. Verdsettelsen er basert på observerbare markedsrenter. For vurdering av kredittrisiko bygges det på informasjon fra ulike meglerhus.

UTLÅN

Lån med flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik pålydende verdi.

INNLÅN

For innlån er verdsettelse foretatt gjennom bruk av verdsettelsesteknikker og neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittrisiko er gjort på basis av de løpende vurderinger som andre markedsaktører gjør av selskapets kredittverdighet.

INNSKUDD

For innskudd til flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik pålydende verdi.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

					31.12.2015
TUSEN KRONER	Innregnet verdi	Nivå 1	Virkelig verdi Nivå 2	Nivå 3	
Eiendeler innregnet til amortisert kost					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	50 081		50 081		
Netto utlån til kunder (flytende rente)	25 686 328			25 686 328	
Eiendeler innregnet til virkelig verdi					
Obligasjoner og sertifikater	100 268		100 268		
Finansielle derivater	154 124		154 124		
Sum finansielle eiendeler	25 990 801	0	304 473	25 686 328	
Gjeld innregnet til amortisert kost					
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 862 491		1 862 491		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	22 027 073		21 889 507		
Gjeld innregnet til virkelig verdi					
Finansielle derivater	2 418		2 418		
Sum finansiell gjeld	23 891 982	0	23 754 416	0	
					31.12.2014
TUSEN KRONER	Innregnet verdi	Nivå 1	Virkelig verdi Nivå 2	Nivå 3	
Eiendeler innregnet til amortisert kost					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12 588		12 588		
Netto utlån til kunder (flytende rente)	20 079 397			20 079 397	
Eiendeler innregnet til virkelig verdi					
Obligasjoner og sertifikater	299 466		299 466		
Finansielle derivater	155 133		155 133		
Sum finansielle eiendeler	20 546 584	0	467 187	20 079 397	
Gjeld innregnet til amortisert kost					
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 330 485		1 330 485		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 352 100		17 517 905		
Gjeld innregnet til virkelig verdi					
Finansielle derivater	3 184		3 184		
Sum finansiell gjeld	18 685 769	0	18 851 574	0	

Sikringsbokføring

Sparebanken Sør Boligkreditt AS benytter seg av sikringsbokføring for den delen av verdipapirgjelden som er emittert som fastrenteobligasjoner. Obligasjonslånene som inngår i sikringsbokføringen er innregnet til kostpris. Påfølgende målinger skjer til amortisert kost, og endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen. Sikringen avdekker renterisikoen i utstedte fastrenteobligasjoner. Sikringsbokføringen stiller krav til banken om å holde system på måling og dokumentasjon av sikringseffektivitet.

Samtlige obligasjonslån emittert som fastrente inngår i sikringsbokføringen. Sparebanken Sør Boligkreditt AS benytter virkelig verdi sikring. Sikringen måles og dokumenteres hvert kvartal for å påse at sikringen er effektiv innenfor 80-125 %. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen benyttes dollar-offset metode.

Resultat av sikringsbokføringen

TUSEN KRONER	2015	2014
Resultat / ineffektivitet i sikringsbokføringen		
Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter	231	-1 507
Sum	231	-1 507

Ineffektiviteten i sikringsbokføringen er ført som verdiendring og fremkommer også av note 12.

Sikringsbokføring i balansen

Sikringsinstrumentet er innregnet under finansielle derivater. Verdi knyttet til den sikrede risikoen på sikringsobjektet er innregnet under gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
Innregnet vedrørende sikringsbokføring		
Finansielle derivater (clean value)	123 496	124 506
Sum finansielle eiendeler	123 496	124 506
Pålydende sikringsobjekter	850 000	850 000
Justering av sikringsobjekt - sikret risiko	124 592	125 831
Sum finansiell gjeld	974 592	975 831

Tabellen viser endringer i verdi på sikringsinstrumentet i regnskapsåret.

Endring i virkelig verdi på sikringsobjektet som kan henføres til den sikrede risikoen bokføres som en justering av sikringsobjektet i balansen.

Note 17 - Obligasjoner og sertifikater

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
Kortstiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat		
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		299 460
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	100 210	
Plasseringer i verdipapirer	100 210	299 460

Klassifisering av finansielle investeringer

Sertifikater og obligasjoner er ratet. Der hvor verdipapirer har en offisiell rating er denne benyttet, men i tilfeller hvor offisiell rating ikke eksisterer benyttes eksterne meglers skyggerating som grunnlag for risikoklassifiseringen.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS eier kun Aaa ratede papirer med laveste risiko pr. 31.12.2015.

Note 18 - Finansielle derivater

Mill. kroner	31.12.2015	31.12.2015 (1) nettopresentert	31.12.2014	31.12.2014 (1) nettopresentert
Eiendeler				
Finansielle derivater	154 124	151 706	155 133	151 949
Gjeld				
Finansielle derivater	2 418	0	3 184	0

1) Viser eiendeler og forpliktelser dersom banken og konsernet hadde nettopført sine finansielle derivater mot hver enkelt motpart.

Selskapets motregningsrett følger alminnelig norsk lov. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har gjennom ISDA avtaler og master agreement, adgang til å motregne annet mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen pr.31.12.15 eller pr.31.12.14 fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettopgrunnlag.

Note 19 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Tusen kroner	31.12.2014	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2015
Obligasjoner, nominell verdi	17 161 000	11 500 000	-6 739 500		21 921 500
Verdireguleringer	142 074			-83 462	58 612
Påløpte renter	49 026			-2 065	46 961
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 352 100	11 500 000	-6 739 500	-85 527	22 027 073

Note 20 - Gjennomsnittlig rentekostnad

TUSEN KRONER	31.12.2015	31.12.2014
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Gjeld til kredittinstitusjoner	1,77 %	2,41 %
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		
Obligasjonsgjeld flytende rente	1,59 %	2,04 %
Obligasjonsgjeld fast rente	3,94 %	3,94 %

Gjennomsnittlig rente er beregnet som veid gjennomsnitt av de faktiske rentebetingelser i desember definert som helårlig etterskuddsrente. Ingen gjeldsposter har særlige vilkår. Fastrenten er swappet til flytende rente, det som er angitt i tabellen over gjelder faktisk rente på utstedte obligasjoner.

Note 21 - Opplysninger om nærstående parter

TUSEN KRONER	2015	2014
Resultat		
Renter fra Sparebanken Sør på innskudd	374	16 437
Renter og kredittprovisjoner fra Sparebanken Sør på lån/kreditt	35 642	46 319
Rentekostnader på obligasjonsgjeld til Sparebanken Sør	2 573	44 892
Betalt forvaltningshonorar til Sparebanken Sør	44 228	32 521
Balanse		
Bankinnskudd i Sparebanken Sør	50 081	12 588
Obligasjoner med fortrinnsrett eid av Sparebanken Sør (pålydende)	0	0
Lån/kreditt i Sparebanken Sør	1 860 492	1 330 485

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har en revolverende trekkrettighet i Sparebanken Sør som kan benyttes til å dekke likviditetsforfall på utstedte obligasjoner som eventuelt ikke blir refinansiert.

Note 22 - Ansatte, ledelsen og tillitsvalgte

Selskapet hadde ingen ansatte pr. 31.12.2015.

Eksterne styremedlemmer mottar fast årlig godtgjørelse fastsatt av generalforsamlingen.

Note 23 - Aksjekapital og aksjeeiere

Tusen kroner	Antall aksjer	Pålydende pr aksje	Aksje kapital (1)	Utbytte (1)	pr. aksje	Årets resultat (1)	2015 Resultat pr aksje
Aksjonær							
Sparebanken Sør	100 000	5 250	525 000	0	0	241 612	2 416,12

Tusen kroner	Antall aksjer	Pålydende pr aksje	Aksje kapital (1)	Utbytte (1)	pr. aksje	Årets resultat (1)	2014 Resultat pr aksje
Aksjonær							
Sparebanken Sør	100 000	5 250	525 000	0	0	254 123	2 541,23

1) For bevegelser i egenkapitalen og disponeringer vises til egenkapitaloppstilling.

Note 24 - Segmentsrapportering

Selskapet har bare et segment; utlån til privatmarkedet i Norge. For geografisk fordeling av utlån vises det til note 7. Virksomhetens aktivitet er utlån med pant i bolig innenfor 75 % av boligens verdi. Ingen av selskapets kunder står enkeltvis for mer enn 10 % av omsetningen. Dette gjelder både for 2015 og 2014.

Note 25 - Hendelser etter balansedagen

De har ikke oppstått hendelser av vesentlig betydning for regnskapet etter balansedagen.

Erklæring fra styret og daglig leder

Erklæring i henhold til Verdipapirhandellovens § 5-5

Styret og daglig leder i Sparebanken Sør Boligkreditt AS bekrefter at selskapets årsregnskap for 2015 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

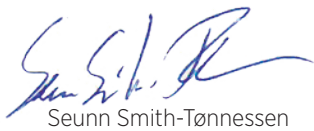
Videre bekreftes det at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer som selskapet står overfor.

Kristiansand, 1. mars 2016

Styret for Sparebanken Sør Boligkreditt AS

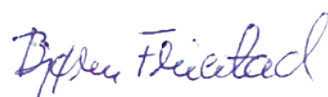
Geir Bergskaug
Styreleder

Seunn Smith-Tønnessen
Styremedlem

Rolf H. Søraker
Styremedlem

Bjørn Friestad
Styremedlem

Marianne Lofthus
Daglig leder

Revisjonsberetning for 2015

Til generalforsamlingen i Sparebanken Sør Boligkreditt AS

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, egenkapitaloppstilling og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sparebanken Sør Boligkreditt AS per 31. desember 2015, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Revisjonsberetning for 2015

Revisors beretning - 2015 - Sparebanken Sør Boligkreditt AS, side 2

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Kristiansand, 1. mars 2016
PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Reidar Henriksen', is written over a light blue horizontal line.

Reidar Henriksen
Statsautorisert revisor

Kontrollkomiteens årsmelding for 2015

Til generalforsamlingen i Sør Boligkreditt AS

Kontrollkomiteens årsmelding for 2015

Kontrollkomiteen har i løpet av året ført tilsyn med selskapets virksomhet, herunder styrets disposisjoner. Det er påsett at virksomheten har vært i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og vedtekter.

Kontrollkomiteen har gjennomgått selskapets årsoppgjør for 2015, og tilrår at resultatregnskapet og balansen fastsettes som boligkredittforetakets regnskap.

Kontrollkomiteen finner styrets vurdering av selskapets økonomiske stilling dekkende.

Kristiansand, 4. mars 2016

Dag Jørgen Hveem

Georg Fritzman

Yngvar Aulin

Sverre Irgens

SPAREBANKEN SØR BOLIGKREDITT AS

Sparebanken Sør Pb. 200, 4662 Kristiansand | www.sor.no | tlf. 09200